

Italië.

TRIESTE, 4 augustus.

Men verneemt, dat de onlusten van Albanis bijna geheel en al gedompen zijn, en dat het den groot-visier gelukt is onderscheidene detachementen opstandelingen door zachtmoedigheid, anderen door het betalen der achterstallige soldij en nog weer anderen door geweld tot de gehoorzaamheid terug te brengen. Verschillende opperhoofden, wanhopende aan den goeden uitslag hunner zaak, hebben zich gered met de vlugt naar de kusten van Albanis te nemen; de opstand was niet voortgegaan en de koopmans, die den koophandel en de zeevaart toegedaan zijn, verlangen, dat de visier zich aan het land zal onderwerpen.

Men ontvangt niet dan droevige tijdingen uit Griekenland, over de onverschuldigdheid, en alleen in de door de fransche troepen bezette plaatsen, kan men de orde handhaven. De autoriteiten zijn zonder magt en het gouvernement kan zich, uit gebrek aan geld, niet doen eerbiedigen. De door plaatselijke belangen verdeelde partijen zijn in eene aanhoudende wrijving. De toestand van den president is de moeilijkste. Het onvermogen der administratie doet zich bijzonder opmerken in het weder te voorschijn komen van de zeerooverij. Gewapende misticen vertoonen zich langs de geheele kust van Morea; tot dus verre zijn hunne plunderingen nog niet aanmerkelijk geweest, maar zouden, zonder gestrengte maatregelen, zulks worden kunnen.

Spanje.

MADRID, 16 augustus.

Brieven uit Baijonne van den 12 dezer, melden, dat de vermaarde constitutionele Spanjaard, *el Pastor*, zich in deze stad bevindt. Een buitengewone koerier van Madrid komende en Baijonne doortrekkende, heeft de tijding medegebragt, dat eenige aanzienlijke Spanjaarden en van welke Koning *Roderic* veel werk maakt, zich naar de koninklijke residentie hadden begeven, om aan den Koning bekend te maken, dat er zijn eigen belang en het algemeen belang der natie in de tegenwoordige omstandigheden vorderden, om aan Spanje instellingen te geven, welke met de verlichting dezer eeuw overeenstemmen.

Lieden, die den infant don *Francois de Paula*, die zich thans in eene der aan Frankrijk grenzende provincien bevindt, ontvingen, melden, dat deze prins eene taal voert, welke alles wat aan deze tijde van de Pijreneeën gebeurt, schijnt goed te keuren.

Een der vreemde diplomaten, die op dit oogenblik te Parijs is, heeft brieven uit Madrid ontvangen tot den 9 der loopende maand: op dat tijdstip was in de hoofdstad van Spanje nog niets gebeurd, hetwelk de rust kon stooren. Alle klassen der maatschappij spraken over niets anders dan over de groote gebeurtenissen, die in Frankrijk hadden plaats gehad.

Frankrijk.

PARIS, 18 augustus.

KAMER DER AFGEVAARDIGDEN.

Zitting van den 17 augustus.

(De heer *Laflotte* voorzitter.)

De zitting wordt ten een uur geopend, het proces-verbaal wordt aangenomen.

Bij eenen eersten brief had de heer *Cursay*, gewezen prefect van het departement der Gironde, zich bij den president beklagd, dat hij op eene onwettige wijze was in hechtanis genomen.

De president haastte zich om aan den minister te schrijven en ontving tot antwoord de tijding van de in vrijheidstelling van den heer *de Cursay*; op heden schrijft de heer *de Cursay* op nieuw om zijn ontslag te verzoeken: zijnen brief is in de volgende bewoordingen vervat:

Mynheer de president: Ik verneem, dat er van de leden van de kamer der afgevaardigden een nieuwe eed gevorderd wordt; na ten koste van mijn bloed en met gevaar van mijn leven den eed, dien ik gedaan had, te hebben verdedigd, meen ik, geen anderen te kunnen doen, en verzoek dus mijn ontslag.

(Gefoekend) de ondergraaf DE CURSAY.

Dese brief zal aan den minister van binnenlandsche zaken teruggedonden worden.

Bij nagenoeg gelijkluidende brieven verzoeken de heeren *de*

Faucony, Calqustray, Chobseul, d'Ailcourt, de graaf Constant, Laprade en Defontenay insgelijks hun ontslag.

In vele van deze brieven vindt men de woorden herhaald: *lastigging die, omdat de voorwaarden veranderd zijn, niet kan vervuld worden.*

De heeren ministers van oorlog en van binnenlandsche zaken bieden de volgende ontwerpen van wet aan.

Wij *Lodewyk Philips*, enz.

Art. 1. In het toekomstige zullen de officieren van het leger hunnen graad niet meer kunnen verliezen dan bij wijze van ontslag of door eene reglementaire veroordeling, de afzetting uitsprekende of medebrengende.

In elk ander geval zijn zij in werkelijken dienst, op reforme of in retraite.

Art. 2. De Koning, als opperhoofd van het leger, regelt alles, wat den werkelijken dienst en de reforme betreft.

Art. 3. De grondslagen der vergunning van de betoediging van retraite en van de pensioenen aan de weduwen en wezen van militairen kunnen niet dan door eene wet worden bepaald.

Art. 4. De pensioenen van de landmagt zullen in het toekomstige volgens een met de tegenwoordige wet in vergelijking gesteld tarief, geregeld worden.

Art. 5. De vergunningen van tot op den dag van heden toegestane militaire pensioenen blijven hare kracht behouden.

Art. 6. Er wordt, in de thans bestaande wetgeving, omtrent de vereffening der pensioenen zoo als die bij de wetten en reglementen van dat onderwerp vastgesteld is, niets verminderd, maar daarin zal voortaan geene verandering mogen gemaakt worden, dan uit kracht van eene wet.

Art. 7. Te beginnen met den 1 januarij 1830, worden de jaarlijksche credits, bij art. 5, van de wet van den 20 juni 1817 en aan de inschrijving op het boek van de pensioenen der militairen verbonden, op 700,000 franken bepaald tot de som van 1 millioen gebragt, zoo om de vermeerdering van uitgaven te bedekken, welke het gevolg is der verbetering van het tarief, als om te voorzien in den aanwas van het getal der te vereffenen pensioenen.

Art. 8. De inhoudingen, welke ten voordeele der dotatie van het huis der invaliden op de burgerlijke en militaire pensioenen, op de schatkist ingeschreven, gedaan zijn, worden verbiedigd voor de achterstallige renten, met den 30 december van het thans loopende jaar, voor zoo ver de militaire pensioenen betreft en voor de achterstallige renten, na den 22 dezer maand, voor zoo ver de burgerlijke pensioenen aangaat.

Art. 9. Er zal op het budget van oorlog, met het jaar 1831 te beginnen, eene jaarlijksche som van 1,500,000 franken gebragt worden, ter vervanging van den opbrengst der gekoninklijk huis der invaliden.

Wij *Lodewyk Philips*, enz.

Art. 1. Ieder afgevaardigde, die openbare bedieningen zal ontvangen, zal beschouwd worden als daardoor alleen zijn ontslag te nemen als lid van de kamer der afgevaardigden.

Art. 2. Hij zal desniettemin voortgaan met in de kamer zitting te hebben, tot op den dag, dat de verkiezing, waartoe zijne aanneming van openbare bedieningen zal hebben aanleiding gegeven, zal bevestigd worden.

Art. 3. Van de in art. 1 vervatte bepaling zijn uitgezonderd de militairen tot aan den graad van luitenant-kolonel ingesloten.

Art. 4. De afgevaardigden, die, ter oorzaak van het aannemen der van landwege betaald wordende bedieningen hebben opgehouden een gedeelte van de kamer der afgevaardigden uit te maken, zullen kunnen herkozen worden.

Bij een derde ontwerp van wet vraagt de minister een credit van 5 millioenen in voorschot op het budget van 1830, ten einde te voorzien in de in werking stelling of voltooiing der begonden werkzaamheden en met het doel, om voor het oogenblik aan handwerkslieden, die zonder werk zijn, arbeid te verschaffen. Van deze 5 millioenen zijn er slechts 2 tegen eenen interest van 4 ten honderd aan de stad Parijs voorgeschoten.

Art. 5. De tegenwoordige wet zal ook van toepassing zijn op de afgevaardigden, die sedert de opening der tegenwoordige zitting tot openbare bedieningen mogten bevorderd zijn.

— Bij ordonnantie van den 16 is de heer *de la Fayette*, luitenant-generaal, tot kommandant-generaal van de nationale gardes des koninkrijks benoemd.

— Bij koninklijke ordonnantie van den 17 is de luitenant-generaal, graaf *Geraud*, tot de waardigheid van hertog van Frankrijk verheven.

— De heer Dupin, s., hoofd van het ligchaam der advokaten te Parijs en lid van de kamer der afgevaardigden, is tot procureur-generaal bij het hof van cassatie benoemd, ter vervanging van den heer *Mauvo*, die toegelaten is om zijne regten op pensioen te doen gelden.

De heer *Gilbert de Voisins*, gewezen eerste president, is in de plaats van wijlen den heer *Cardonnel*, tot raadsheer in het hof van cassatie benoemd.

— Men verzekert, dat de hertog van Choiseul bestemd is, om zich naar Londen te begeven, ten einde aldaar bij den nieuwen Koning een compliment te gaan afleggen en tevens kennis te geven van de komst van *Lodewyk Philips* tot den troon der Franschen.

Van den 19.

De heer *Vissiat* heeft op het bureau van den president van de kamer der afgevaardigden het verzoekschrift nedergelegd van eenen officier, die verzoekt, dat de asch van *Napoleon* naar Frankrijk worde teruggebracht; en dat van eenen gewezen magistraatspersoon, hetwelk strekt, om de onbestaanbaarheid te doen verklaren van de kerkelijke, met de burgerlijke en staatkundige bedieningen.

— De heer *de Chateaubriand* heeft zijn ontslag als minister van staal genomen en afstand gedaan van het pensioen van 12,000 franken, hetwelk hem, als pair van Frankrijk, was toegelegd.

PROCLAMATIE.

De luitenant-generaal *Max Lamarque*, opperbevelhebber van de 4de, 10de, 11de, 12de en 28de militaire afdelingen.

Aan de vendéische opperbevelhebbers en soldaten.

Ooruststokers zouden wel wenschen, de Vendéer op nieuw tot een bloedbad te maken; zij durven u zeggen, dat de geestelijkheid zal vervolgd en dat de pensioenen, welke zij geniet, niet meer zullen betaald worden. Vendéers, geloof aan het woord van eenen man, die tegen u gevochten heeft en die u hoog acht; zij, die deze tijdingen verspreiden, zijn de vijanden van uw land en eerloze lasteraars. De priesters zullen, onder de regering van *Philips* van Orleans, dezelfde tractamenten en dezelfde eerbied genieten; en de toegestane jaarwedden zullen even als in voorgaande dagen, stiptelijk betaald worden. Diegenen alleen, welke de openbare orde mogten storen, zouden daarvan kunnen beroofd worden. Onze nieuwe Monarch, die de ziel van eenen burger en den moed van eenen krijgsman bezit, bemint de dapperen, welk ook het vaandel zijn moge, dat zij met hun bloed geverwd hebben. Weest derhalve vertrouwen omtrent uwe toekomst; geeft geen voorbeeld van inwendige verdeeldheden ten tijde, dat ons gelukkig Frankrijk geheel en al als één huisgezins vereenigd is, geheel Europa ons bewondert en onze omwenteling toejuicht.

Denkt aan uwe verledene rampen, aan uwe verwoeste tempels, aan uwe verbrande huizen, aan de stroomen bloed, die dat land doorweekt hebben, hetwelk uwen arbeid vruchtbaar maakt, en wijst met verontwaardiging die zinneloozen van de hand, welke, om hunne bijzondere belangen, u aan zoo vele rampen willen bloot stellen en dagen van rouw doen herboren worden, waarvan het aandenken nooit uit het geheugen zal gewischt worden.

In het hoofdkwartier van Bourbon-Vendée, den 13 augustus 1830.

(Geteekend) de Luitenant generaal
MAX. LAMARQUE.

PROCES-VERBAAL.

Wij, commissarissen, afgevaardigd bij Koning *Karel X*, om hem en zijne familie naar Cherburg te begeleiden en voor hunne veiligheid te waken, ons aan boord van het amerikaansche schip, *Groot-Brittanje*, begeven hebbende, hebben bevestigd, dat Koning *Karel X*, HH. KK. HH., *Lodewyk Antony*, dauphin, m^{te}, de hertog van Bordeaux, mevrouw de hertogin van Berry en *Mademoiselle* op den 16 augustus, des jaars 1830, ten twee ure, op dat schip zijn ingescheept en juist ten drie ure de kust van Frankrijk verlaten hebben, om naar de kust van Engeland onder zeil te gaan. Van al hetwelk wij dit proces-verbaal hebben opgemaakt en hetzelfde hebben geteekend en doen teekenen door den zee-prefect van de haven van Cherburg, die bij de gezegde inscheeping tegenwoordig was.

Gedaan te Cherburg, den 16 augustus 1830.

De maarschalk, burggraaf *MAISON*,
DE SCHOKEN, DE LA POMMERAIJE,
ODILLON-BARROT;

De zee-prefect *POUYER*.

Voor eensluidend afschrift:

De minister secretaris van staal by het departement van binnenlandse zaken
Guzot.

OVER DEN EED.

(Uittreksel uit den *Correspondent* van Parijs.)

Wij zijn doordrongen van eerbied voor de beweegreden die eenige pairs, afgevaardigden of magistraatspersonen hebben doen besluiten, om van de staatszaken zich te verwijderen, lie-

ver dan aan den nieuwen Koning en aan de nieuwe grondwet eenen eed te doen. Wij ondervinden de lavendigste overeenstemming van die oude en edele dienaars van eenen ongelukkigen meeter; de toonen hunner getrouwe stem of hun godsdienstig stilzwijgen zijn ons, te midden van de kreten der volks-partij, schoon voorgekomen; wij begrijpen ook de beschroomdheden, welke onderscheidene afgevaardigden ten opzichte van de uitgebreidheid en de waarde hunner lastgeving en hunne geconstitueerde magt hebben bevangen. Er bestaat zelfs eene zoodanige personele gesteldheid, eene zoodanige bijzondere verpligting, welke mannen van eer tot die verwijdering hebben kunnen noodzaken. Dat zijn gewetens-zaken, welke wij niet gerechtigd zijn te onderzoeken. Maar oprechte aanmerkingen over den staat des geschils, doen ons denken, dat het, in de omstandigheden, waarin wij ons bevinden, geoorloofd is de wettelijke voorwaarde te vervullen, welke gevorderd wordt om aan zijn land nuttig te zijn. Noch de wettigheid, noch de toekomst der nieuwe orde van zaken behooren tot het vraagpunt: men vraagt van ons noch overeenstemming, noch aangeleefdheid aan het gouvernement. Een werkelijk gouvernement, hetwelk werkelijk sedert kort bestaat, kan over dezelfde wettigheid niet spreken, dewijl dat tot het goddelijk recht zou behooren.... Het komt er zuiver en eenvoudig op aan om getrouwheid aan de nieuwe orde van zaken en aan die nieuwe daadzaak te beloven, die ons voor het oogenblik tegen de regeringloosheid waarborgt, en die ons van haren kaut orde en vrijheid belooft: twee zaken, die het ons op eene wezenlijke en stellige wijze verschuldigd is, op straf van zelf zijne lastgeving te verraden. Het zou ons dus voorkomen, dat de goede burgers den nieuwen eed kunnen doen, om ten voordeele des lands, dat gedeelte van gezag uit te oefenen, hetwelk hun door het tegenwoordig gouvernement zal worden opgedragen, om onze regten in het parlement als goede en rondhorstige afgevaardigden of pairs te verdedigen, om de regtvaardigheid te verspreiden en den staat te verdedigen. Hoe meer posten en door brave mannen zullen bekleed worden, des te minder zullen wij voorzichten te vreezen hebben, des te minder zullen wij de uitwerkingen van die zinnelooze hartstochten te duchten hebben, die enkel op eene gunstige gelegenheid wachten, om zich over de maatschappij uit te storten. Wij gelooven, dat *Karel X* zelf, uit naam van het algemeen welzijn en van de rust des vaderlands, zijne vrienden zou verzoeken, om Frankrijk niet prijs te geven. Wij gelooven gaarne, dat het algemeen belang hen, boven alles, verpligt, om die maatschappij niet te laten varen, welke op hunnen nuttigen arbeid en op huane heilsame verknochtheid aanspraak heeft.

Voor het overige hebben wij thans veel minder die gewigtige vraag stellig willen beslissen, dan wel eenige redenen aantoonen, die ons getroffen hebben en welke het ons yorikwaam nuttig te zijn, voor te dragen; wij weten, dat er over dit onderwerp grondige verhandelingen in gereedheid gebracht worden.

Beknopt verslag van de plundering van het aartsbisschoppelijk paleis.

Hoedanig ook de partij zijn moge, welke men omhelst en de zaak, welke men verdedigt, het blijft altoos schandelijk voor een braaf man, om tegen diegenen, welke men zich tot vijanden gemaakt heeft, het wapen van laster te gebruiken, en zich daarvan te bedienen, vooral wanneer de voorwerpen van den haat ongelukkig zijn. Zoodanig is vooral het gedrag van eenige dagbladen geweest, bij gelegenheid van de verwoesting van het aartsbisschoppelijk paleis. Niet te vreden met vooraf, door hun geschreeuw, den haat tegen de priesters te hebben gevorderd, hebben zij nog daarenboven niet geschroomd, stellig valache daadzaken aan te voeren, om het gedrag van diegenen te regtvaardigen, welke dat huis verwoest hebben. Zoo hebben zij onder anderen verzekerd, dat kanunniken, seminaristen en dienstboden op het volk hadden geschoten, en dat men in het aartsbisschoppelijk paleis honderd dolken en twee vaatjes buskruid had gevonden. De ongerijmdheid der eerste stelling is oogenshijnlijk voor een ieder, die het kapittel van *Notre-Dame* kent, hetwelk slechts twee nog jonge kanunniken telt, en eenen negentig, vele tachtig- en zeventigjarige grijsaards bevat. Wat de tweede stelling betreft, deze is even zeer als de eerste, van allen grond ontbloot. Ik ken dat huis volmaakt in zijne bijzonderheden en sedert langen tijd; ik verzeker dus stoutmoedig, zonder eenigen schroom van gelogenstraf te worden, dat er nooit eenige soort van wapenen noch van krijgshoofden in dat huis gebracht zijn, en ik daag een ieder uit, om te bewijzen, dat men dezelve er in gevonden heeft, tenzij die op het oogenblik van het voorgevallene er zijn ingebracht.

Na met reden tegen uitstekende lengens te zijn opgekomen, meen ik de zuivere waarheid, omtrent de gebeurtenissen, welke op den 28 en 29 juli 11, in het aartsbisschoppelijk paleis zijn voorgevallen, te moeten bekend maken. M^{te} de aartsbisschop bewoode sinds het begin van mei dat huis niet meer; maar hij kwam er dikwijls, hetzij om audientie te verleenen, hetzij om van daar naar de parochien der stad en de buiten parochien te gaan; want vooral dit jaar, nu zijne gezondheid hem zulks had veroorloofd, had hij dit als het ware verdubbeld, en dit om aan de wenschen der heeren pastoors te voldoen en in de behoefte van zijn bisdom te voorzien. De secretaris, de onder-secretaris van het aartsbisdom en twee

tot het secretariaat behorende leekon waren met de bewaarders van het paleis, de eenigste die zich toen in hetzelfde bevonden. Des woensdags, den 28, werden reeds in den vroegen morgen de twee geestelijken gewaarschuwd, dat eene verzamelde menigte zich naar het aartsbisschoppelijk paleis zouden begeven. Sterk op hunne onschuld en zich niet kunnende overreden, dat men tot het laatste uitersten komen zou, voort onkundig van de gevechten, die in de stad plaats hadden, ontstelden zij niet veel over deze berigten. Intusschen verliet de onder-secretaris ten tien ure het huis en ging elders eene schuilplaats zoeken. De secretaris begaf zich tot 11 ure aan zijne gewone bezigheden, toen nieuwe berigten hem deden besluiten, om ook te vertrekken. Beiden verwijderden zich zonder eenige voorzorgen te nemen, ten einde hunne effecten te redden; zoo gerust waren zij nog. Niet lang nadat zij gevlugt waren, vertoonde zich een troep aan het groote hek van het paleis, eischende met groot geschreeuw den aartsbisschop, ten einde, zoo als zij zeiden, hem aan de driekleurige vlag, welke boven op eene der torens van *Notre Dame* geplant was, op te hangen.

Op de verzekering, welke men hun gaf, dat hij zich in hetzelfde niet bevond, eischten zij, de *zotskappen* (*caloteins*) van zijn gevolg, om die in zijne plaats op te hangen. Dit is ten naastenbij alles, wat er dien dag in het aartsbisschoppelijk paleis is voorgevallen; maar het was nog slechts het *preludium* der tooneelen van verwoesting, die voor den volgenden dag bereid waren.

In den vroegen morgen van den 29 werd men onderrigt, dat de plundering in den loop van den dag zoude plaats hebben; ongelukkiglijk was men daarvoor niet tijdig genoeg gewaarschuwd, om de betreuenswaardige uitwerkselen daarvan met ten minste eenige voorwerpen te redden, te voorkomen. Ten negen ure des morgens vertoonden zich een aantal van ongeveer 80 man aan het groote hek en eischten op eenen bevelenden toon, dat men hun hetzelfde opende. De bewaarder, die hun eenige voorstellen wilde doen, liep gevaar van het leven te verliezen. Hij was toen genoodzaakt om te gehoorzamen. Zoodra het eerste hek geopend was vielen deze manschappen, welke van eene menigte, die wel twaalf of vijftien honderd personen beliep, waaronder zich vele vrouwen bevonden, op de eerste voorplaats. Toen scheen het, dat uit de ramen van het huis gewerschoten gelost werden. Eenige jonge lieden waren de anderen vooruit gekomen en hadden zich door den tuin eenen weg naar binnen gebaad; zij gaven op die wijze aan het overige van den troep een sein. Een weinig later werd de kleedkamer van de kerk geplunderd en de zich daarin bevindende geslachtwapenen in stukken geslagen, en vervolgens verkleedden zich eenige van de aanvallers in priesterlijke kleederen en vierkante bonetten en in dat costuum vuurden zij ook uit de vensters. Ziedaar, de verklaring der valche beschuldigers van op het volk te hebben geschoten, gerigt tegen de kanunniken, de seminaristen en de dienstboden van m^{te}. den aartsbisschop. Men heeft dezen laster, voor zoo ver de kanunniken betreft, reeds beantwoord. Wij voegen er hier bij, dat er geen enkele seminarist noch dienstbode in het huis aanwezig was, maar alleen de twee huisbewaarders, die beide op hunnen post waren.

Het secretariaat, dat zich in de benedenste verdieping tusschen de twee openplaatsen bevindt, werd het eerst verwoest. De deur werd aan stukken geslagen en weldra leverde dit lokaal niets anders meer op dan eenen hoop verscheurde registers, papieren, boeken en bladen. De zegelpers, de tabellen, de ramen en de kagchels zijn in stukken geslagen. Al de titels van het bisdom zijn vernietigd, oude archieven, die aan het ongeluk der omwenteling ontsnapt waren, zijn zulks insgelijks. Het geld, dat bestemd was voor de betaling van de pensioenen der oude geestelijken, en ter bestrijking van de uitgaven der bisschoppelijke gebouwen, is met uitzondering van eenen zak met 2000 franken, die naar het gashuis gebragt is, verdwenen. Vele reliquien van heiligen zijn ontheiligt en twee schoone nog geheel nieuwe reliquienkasten zijn in stukken geslagen. De menigte trok vervolgens over de tweede openplaats en begaf zich in het voornaamste vertrek, dat door den aartsbisschop bewoond werd. Een gedeelte spoedde zich naar den kelder, waarin de wijn was, zoo voor de kerkdiensten van *Notre Dame* als die voor het huis; men haalde er al den wijn uit, waarvan met ruime teugen gedronken werd. Een ander gedeelte beklom de eerste verdieping en vond er, volgens het bevel, dat m^{te}. de aartsbisschop daartoe gegeven had, alle deuren open. Hier begon een tooneel van verschrikkelijke verwoesting. Het aartsbisschoppelijk paleis, op bevel van *Buonaparte* hersteld, die hetzelfde eerst bestemd had tot de residentie van den kardinaal *Fesch* en later tot die van *Paus Pius VII*, toen hij deze naar Parijs wilde doen komen, was in eenen goeden staat en heerlijk versierd. Oude, rijke en vergulde behangsels, meubelen, huisraderen, marmereen schoorsteenen, lusters, spiegels, boeken, schilderijen, alles is gescheurd, in stukken geslagen en verbrand of in de rivier geworpen. Al de sloten zijn met geweld opengebrouwen, de geringste voorwerpen verdwenen en die fraaije vertrekken leverden weldra niets meer op dan het treurig tooneel van de volkomenste verwoesting.

Na aldus de eerste verdieping te hebben verwoest, begaf de menigte zich naar de tweede. Op deze woonden het grootste aantal van aan het aartsbisdom verbondene geestelijken, een beambte van het secretariaat en de dienstboden, die in het huis

logeerden. Het tooneel der eerste verdieping werd alhier geheel en al vernieuwd. Er was geen hoekje zoo klein, geene bergplaats zoo geheim, die niet zorgvuldig doorgesnuffeld werd en waaruit men zelfs de geringste voorwerpen weg haalde. Met gewerschoten opende men de deuren en met bijlagen sloeg men de kasten aan stukken. De secretaris van het aartsbisdom en de onder-secretaris hadden elk eene bibliotheek, de boeken zijn door de vensters op de straat en van de straat in de rivier geworpen. De roeden der ramen en de fraaije gordijnen derzelve zijn ook los gerukt en insgelijks in het water geworpen. Om kort te gaan, lijnwaden, kleedingstukken, meubels, familiepapieren, titels, niets is gespaard, alles verdwenen en binnen weinige uren bevonden alle bewoners van de tweede verdieping zich in de volmaaktste armoede.

In weerwil van zoo vele vernielingen was echter de verwoesting nog niet volledig; de kamer van den abt *Desjardins* en die van den kamerdienaar van m^{te}. den aartsbisschop bleven nog over; deze ondergingen weldra hetzelfde lot als de anderen, en die achtingswaardige geestelijke, zoo aanbevelingswaardig door zijne dengden, zoo opmerkenswaardig door zijne schoone hoedanigheden, is, zoo wel als de andere bewoners van het huis, van alles beroofd, wat hij bezat. In het kort, zelfs de huisbewaarders hebben ook alles in hunne vreedzame woningen zien aan stukken slaan.

Er bestaat eene communicatie tusschen het aartsbisdom en de zaal van de schatkist, maar men moet echter door de kerk gaan, om in de zaal te komen, eene zaal, die de kostbaarste voorwerpen van de hoofdkerk inhield. Deze communicatie is de oorzaak geweest van de vernietiging van den schat. Alles, hetwelk daar gevonden werd, is in stukken geslagen, verscheurd, en men heeft zelfs het verlies der schoonste versierselen te betreuen. De priester-tresaurier zelf, ofschoon vreemd aan het aartsbisschoppelijk paleis, werd niet geëerbiedigd en zijn overweldigd verblijf werd niet beter dan de anderen behandeld.

Indien men bij al deze bijzonderheden nog voegt, zeven moorden, gedurende die verwoesting gepleegd, hetzij in het aartsbisschoppelijk paleis zelve, hetzij in de nabijheid van den tuin, dan zal men gemakkelijk begrijpen, dat de verwoesting ten hoogsten top gestegen is, en wel in een huis, hetwelk, zelfs bij gelegenheid van de voormalige revolutie, het tooneel van dergelijke verschrikkelijke heden niet geweest was.

Ziedaar het beknopt verhaal van den ramp, welke het aartsbisschoppelijk paleis van Parijs is te beurt gevallen, en welke gevolgen dit gehad heeft:

- 1.º De geheele verwoesting van een groot gebouw, waarvan niets meer dan het muur- en dakwerk overblijft;
- 2.º De verwoesting van een aanmerkelijk meubilair, hetwelk aan het departement der Seine toebehoort;
- 3.º De vernietiging van alle titels en papieren, die op de administratie van het bisdom van Parijs betrekking hebben;
- 4.º Het verlies van de belangrijke stukken, die noodzakelijk zijn, ter instandhouding van de bisschoppelijke gebouwen en ter ondersteuning van de arme priesters;
- 5.º De vernieling van een groot getal kunstvoorwerpen, van schoone schilderijen, van kostbare portretten, en van 7 boekrizen, namelijk:

Die van het aartsbisdom, bestaande uit omstreeks 20,000 boekdeelen, en bevattende belangrijke letterkundige verzamelingen, vooral die der Bollandisten, welke nog maar onlangs volledig gemaakt was;

De boekery van m^{te}. den aartsbisschop, die boeken van waarde behelsde;

Eene andere boekery in de benedenste verdieping, die twee vertrekken vervulde;

Die van den abt *Desjardins*, welke talrijk en zeer uitmuntend was;

Die van den heer *Tresvaux*, secretaris van het aartsbisdom, bestaande uit omtrent 1500 boekdeelen, en waarin vele zeldzame en uitgezochte boeken, zoo wel als handschriften, gevonden worden;

Die van den heer *Molinier*, ondersecretaris, die nauwelijks was bijeenverzameld en bij de 3000 franken waardig was;

Die van den heer *Surat*, bijzonderen secretaris, welke minder talrijk, maar zeer goed uitgekozen was;

De ontheiliging van vele H. reliquien, in verschillende plaatsen van het huis bewaard, en voorwerpen, voor den goddelijken dienst dienende;

Eindelijk de geheele ondergang van meer dan 20 personen, welke dit huis bewoonden, en waarvan het grootste gedeelte thans zonder inkomsten en zonder middelen van bestaan is (*).

(*) De *Moniteur*, die over de aan het aartsbisschoppelijk paleis overkomen rampen niet gesproken had, doet thans zijn best, om hetzelfde te verzwakken, door in zijn ne van zondag den 15 dezer voor te dragen, dat een groot gedeelte van de effecten, die in de Seine geworpen en door de mariniers wederom opgevischt en getrouwelijk in handen van den commissaris van politie van de wijk *Saint Jacques* in bewaring gegeven waren. Wij zouden deze zaak wel wenschen te kunnen bevestigen, maar is het geen officieel leugen, dat is het eene volmaakte bedriegerij. Het grootste gedeelte der effecten van het aartsbisschoppelijk paleis, welke in de rivier waren geworpen, waren daardoor zelfs buiten staat om meer van dienst te zijn. Boeken, papieren, schilderijen, meubelen, zijn zoo vele voorwerpen, welke in het water geworpen zijnde, niet anders dan slechter konden worden. Indien men dezelve al heeft wederom gevonden, zouden dezelve van geen nut voor de eigenaren zijn, die voorts tot dusverre nog niets van die wondervolle visscherij of van die in bewaring geven bij den commissaris, verqomen hebben.

Nederlands.

's HERTOGENBOSCH, 20 augustus.

Op donderdag, den 19 augustus 1830, is aan onzen stadgenoot, den heer *Johannes Antonius van der Ven*, Mr., te Antwerpen, met eenparige stemmen toegewezen de eerste prijs voor de beeldhouwkunde, welke in het koninkrijk der Nederlanden wordt uitgereikt; deze prijs bestaat in het genieten van f 1200, gedurende vier achtereenvolgende jaren: het onderwerp van dit concours is geweest: *Bias, weigerende aan te nemen den koperen driepaas, welke hem werd aangeboden; als zynde of gehouden wordende voor den wyten*. Deze *Bias* was een der zeven wijzen van Grickeiland. Tot dezen prijs waren er zes concurrenten. Gemeld onderwerp is door den heer *J. A. van der Ven* afgebeeld in vijf figuren, half levensgrootte, in *bas relief*. Hetzelve zal in gips afgegoten worden en is waardig gekeurd, om ten eeuwigen dage in het museum der stad Antwerpen, als een gedenkstuk van nederlandschen kunstzinnig, te blijven herusten.

— Z. M. de Koning van Pruisen zal, naar men verneemt, tegenwoordig zijn bij de voltrekking van het huwelijk van zijn jongsten zoon met H. K. H. de prinses *Marianne* der Nederlanden.

— De Koning van Frankrijk heeft onderscheidene benoemingen tot prefecturen, onderprefecturen en posten van procureur-generaal gedaan: de nieuwbeneemden zijn voor het grootste gedeelte liberalen, die voorheen, wegens staatkundige gevoelens, afgezet of vervolgd waren.

— Op den 17 dezer is te Londen met de telegraaf de tijding uit Portsmouth ontvangen, dat de schepen met Koning *Karel X* en zijn gevolg op het kanaal zijn aangekomen. Men had nog geene berigten nopens zijn voornemen, om aan land te komen.

— Men schrijft uit Napels, dat H. H. M. de Koning en koningin der Beide-Sicilien; den 30 julij aldaar zijn terug gekomen.

Brief van den heer de Potter, aan den Koning der Nederlanden.

Het parijsche dagblad *de Globe* behelst het volgende, hetwelk wij meenen, als een voor de geschiedenis van ons land allerbelangrijkst stuk, te moeten mededeelen.

Sire!

De gewigtige omstandigheden, waarin een anti-nationaal ministerie dezer dagen Frankrijk gedompeld heeft, bedreigen misschien geheel Europa met eenen algemeenen brand.

België zou ten minste het eerste zijn, hetwelk den schok zou gevoelen, die eene naburige Mogendheid, in welker fortuin en roem het lang gedeeld heeft, op dit oogenblik ondervindt.

In den strijd, Sire, waartoe de bereidselen gemaakt en alom, waar men in denzelfden zal gewikkeld worden, is het, daaraan moet men niet twifelen, de zaak der rechtvaardigheid, van het geldige recht van de rede, van de menschelijkheid, in een woord; de zaak van het volk, welke, vroeg of laat, dezelve zal medebrengen.

En de ministerien, de gouvernementen, het koningschap zelf, indien het kwalijk geadviseerd wordt, onvoorzigtig genoeg is of verkeerd genoeg geraden wordt, om in een strijperk te treden, zullen in den afgrond storten, dien de zijwaaeling van het despotismus, en van de begeerlijkheid, sedert lang, onder hunne schreden graaft.

Sire, de langmoedigheid, die zoo krachtvolle deugd, bestaat thans van den kant der volken. De gouvernementen, de ministerien hebben het geduld der burgers ten hoogsten top doen stijgen, die hardnekkig zijn geworden en die zich in het loofd gebaald hebben, om de aware onweershui, die ons boven het hoofd hangt, en welke wij uit al onze kracht, moesten afweren, over ons doen trekken.

Maar, wat is er hen aan gelegen, indien de instellingen, onder welke bescherming de vrienden der orde en standvastigheid hunne toevlucht genomen hadden, te niet gaan, getroffen zijnde door den langzamen en verschrikkelijken bliksem der natien?

Verwijderen zij zich niet, overladen met goud en zat van wraak?

Sire, redt België: het is nog tijd, maar haast u, hetzelve te redden, want er zou wel eens geen tijd meer voor zijn. Ook hier heeft een anti-nationaal ministerie het volk verbitterd, deszelfs geduld afgemat, hetzelve in zijne heiligste rechten gekrenkt en het in alles wat de waardigheid van den mensch en den burger daargestelt, vernederd. Langdurige hateligheden zijn over hetzelve oopen gestapeld en de openbare verachting zal het voor de volksherspingen niet waarborgen.

Sire, doe hetzelve vervangen door bekende mannen, die door de natie erkend en voor deselve verantwoordelijk zijn, die, zonder vertraging en geheel en al het lompe en onbillijke stelsel, dat tot hiertoe gevolgd is, omkeeren; die tot in den grond de onrechtvaardigheden herstellen, de hateligheden doen ophouden, het vertrouwen met de liefde doen herboren worden, en eindelijk het belgische volk overeen doen stemmen met de instellingen, die het bemint, de magten, welke aan die instellingen

den grondslag gelegd hebben, maar zoodanig als zij dien grondslag gelegd hebben, de vrijheid, waarop de burgers recht hebben en de kracht, die zij aan het gouvernement, hetwelk hen regeert, verleenen.

Sire! de onafhankelijkheid van België is misschien voor deszen prijs veil: het staat aan u, om België onafhankelijk te behouden, door hetzelve vrij en gelukkig te maken.

Indien de lieden, welke u omringen, geene genoegzame rondborstigheid, moed en belangeloosheid bezitten, om tot u te spreken, Sire, zoo als ik doe, dan is het, omdat zij even als in Frankrijk, alleen zich zelve beminnen, alleen aan zich zelve denken en nech gij, noch de koninklijke waardigheid hun der moeite niet waardig zijn, om behouden te worden met gevaar van eene personele ongenade en het verlies van eenige duizende gouden. Ik spreek van geen vaderland wat toch is hetzelve voor eerruchtigen, die alleen aan hunne ambten verkleefd zijn.

Wat mij betreft, Sire, die geslagen ben door een vonnis, aan hetwelk ik nu begin te voldoen, daar ik mijnen geboortegrond verlaten heb, om er misschien nooit meer eenen voetstap op te zetten, zal wel niets mijne oogmerken kunnen doen verdenken.

Het is derhalve zonder achroom en zonder hoop voor mij zelve, dat ik u deze aanmerkingen maak. Zij zijn gesproken uit mijne vurige liefde voor de menschheid, het vaderland en de vrijheid. Werwaarts ook deze gebeurtenissen mij noodzaken mijne schreden te moeten wenden en mijne loopbaan te vervolgen, ik zal altoos het reinste genoeg smaken, wanneer ik weet, dat België gelukkig en waardig is, om zulks te zijn, dat het onafhankelijk en trotsch er op is, zijne onafhankelijkheid en zijnen voorspoed aan zich zelve te danken te hebben.

Ik ben enz.

De Potter.

Aken, den 2 augustus 1830.

BEKENDMAKINGEN.

De Notaris *J.O.H. DE BERGH*, residerende te 's Hertogenbosch, heeft in het openbaar provisioneel verkocht:

I^o Koop. Eene schoone BOUWHOEVE met daartoe behoorende BOUW- en WEILANDEN, HELVELD, BOSCH en verder Aanshooren, groot te samen omtrent elf Bunders, grootendeels gelegen te *Helvoirt*, op den *Disselberg*, alsmede onder *Cromvoirt* en *Vught*. Met de Slagen voor f 3310-00.

II° Koop. Omtrent twee Bunders HOOLAND, in een meerder Kamp, genaamd *Kruiskamp of Ruwenkamp*, gelegen in het *Bascheeld*. Voor f 220-00.

III° Koop. Eene BOUWHOEVE, genaamd *den Heerlenest*, met daartoe behoorende BOUW- en WEILANDEN, BROEKVELDEN, en verder Aanshooren, groot te samen omtrent negen Bunders, gelegen te *Helvoirt* op den *Disselberg*. Voor f 1685-00.

IV° Koop. Omtrent een Bunder HOOLAND, in een meerder Kamp, genaamd *Kruiskamp of Ruwenkamp*, gelegen in het *Bascheeld*. Voor f 370-00.

Alles bij gedrukte biljetten broeder omschreven; zullende de finale Verkoopings-gaschieden op Maandag, den 30 Augustus 1830, des namiddags ten 5 ure, in het Stads-Rof-fijhuis, staande te 's Hertogenbosch, aan de *Pousmarkt*; hewoond bij *JAN VAN DUURAN*.

GESALPETERDE MUREN

ITALIAANSCH E DAKEN.

N. JOSSON, Regisseur van het Fabriek van KUNSTSTEEN, te Antwerpen, voordeelig bekend door zijne MASTIK tot het repareren van GESALPETERDE MUREN en tot het daarstellen van PLATTE DAKEN, heeft de eer, een ieder, welke daarbij belang heeft, te informeren, dat men zich kan adresseren bij den heer *TH. W. VAN PELT*, M^o Steenhouwer en Metzelaar te 's Hertogenbosch, die tot deszelfden prijs als het Fabriek van Antwerpen alle Liefertijden van Mastik en dierzelyer Werkzaamheden, welke men verlangt, zal verrigten.

Het gebruik van Mastik, na acht jaren ondervinding, aangenomen voor de herstelling der Toren van de Kerk St. Gudula te Brussel, is het beste bewijs dat zij, wegens de waarde van hetzelve er van geven kunnen.

N. JOSSON.

NB. Bij bovengenoemde *TH. W. VAN PELT*, zijn mede te bekomen: MARMEREN SCHOORSTEENEN, en gealeepen Naamsche PLAVUIZEN in soorten, tot civiele prijzen.